

Predgovor sjećanjima i priložima za povijest Hrvatske diplomacije

Približava se sedma godišnjica osnutka Hrvatskog diplomatskog kluba i osma godišnjica velikih kadrovskih promjena u diplomaciji Republike Hrvatske iz 2000. godine, koja je bila jedan od razloga našeg okupljanja u ovom Diplomatskom klubu. Ideja okupljanja bila je pokušaj da se očuva dostojanstvo hrvatskih diplomata i zaustavi obezvrijeđivanje doprinosa tih ljudi pri uspostavi i međunarodnom priznanju neovisne hrvatske države. Zbirka radova koja se u ovom svesku nudi javnosti jedan je od napora dvanaest autora da pokušaju opisati svoja iskustva u pokretanju hrvatske diplomacije i da pruže sliku o sebi i svome radu, sliku koja je često bila predmetom nerazumijevanja i kritike u nekim medijima i drugim sredstvima priopćavanja. Moram dodati da osnivanje Hrvatskog diplomatskog kluba nije potaknuto isključivo događajima iz 2000. O potrebi osnivanja diplomatskog kluba bilo je ozbiljnih razmišljanja i prije 2000. godine

U svezi s navedenim želim napomenuti da još i sada ima određenih medijskih ličnosti i voditelja programa na hrvatskoj televiziji koji i nakon svih godina koje su protekle nisu promijenili mišljenje, već dapače, često s površnim saznanjima o radu diplomacije, insistiraju na procjenama utemeljenima na, skoro bih rekao, anti-tuđmanovskoj histeriji iz 2000. godine, kada se pokušalo dovesti u pitanje sve što se dogodilo i uradilo od 1990. do 2000. godine. Tako se tvrdilo da je rana hrvatska diplomacija u potpunosti bila rezultat HDZ-ovih političkih imenovanja, pogotovo onih iz iseljništva, ali i podobnih veleposlanika i generalnih konzula iz Hrvatske. Svrha svega toga bila je uvjeriti javnost kako je tadašnja hrvatska diplomacija bila zbir nesposobnih ljudi koji, da nisu bili politički podobni, nikada ne bi imali priliku predstavljali Hrvatsku u inozemstvu. Drugim riječima, tvrdilo se i još uvijek se tvrdi, da osobe koje nisu bile članovi vladajuće stranke nisu imale nikakvih izgleda za imenovanja u hrvatskoj diplomaciji.

Znamo, međutim, da su među prvim veleposlanicama svega petorica bila iz iseljništva, no isti broj došao je i iz bivše jugoslavenske diplomacije. Ovima treba pribrojati i one koji su bili članovi nekih drugih političkih stranaka, kao i one koji uopće nisu bili stranački opredijeljeni. Po svemu izgleda da se pri izboru osoba za visoke dužnosti u diplomaciji pokojni predsjednik Tuđman rukovodio ocjenama dali će takva osoba biti u stanju korisno promovirati interese RH u stranom svijetu, ili ne.

Ovdje bih želio citirati bivšeg ministra vanjskih poslova Račanove Vlade gosp. Tonina Piculu koji je u „Stajalištima“ u Vjesniku od 2. travnja 2004. rekao:

„Vanjska politika koja ima potvrdu birača ima pravo kadrovsku politiku prilagoditi svojim ciljevima.“ Usudio bih se reći da je dr. Tuđmanu primaran interes ipak bila Hrvatska i njeni probitci, a ne uski interesi njegove stranke.

No, ipak godinu dana poslije trećesiječanjskih izbora, kada je Hrvatski diplomatski klub bio osnovan, jedan je poznati hrvatski tjednik ni manje ni više ironično ocijenio događaj kao „osnivanje HDZ-ovog diplomatskog zbora“, odnosno svojevrsnog diplomatskog trusta mozгова sugerirajući da se radi o nekoj udruzi, reklo bi se HDZ-ovih gubitnika, skoro sumnjivih namjera na koju treba pripaziti. Nije se stoga za čuditi da je prvi zahtjev za registraciju Hrvatskog diplomatskog kluba zbog nekih primjedbi ondašnje tajnice Ministarstva vanjskih poslova nadležnom Upravnom tijelu bio odbijen usprkos tome što registracija udruga nije bila u djelokrugu rada ovog ministarstva. Istovremeno ni jedan dužnosnik Ministarstva vanjskih poslova ili Ureda predsjednika Republike nije se odazivao pozivima Hrvatskog diplomatskog kluba na prijame i ostale važne klupske priredbe i što je najgore većina pozvanih nije ni odgovarala na pozive. Zbog toga članovi Kluba nisu mogli a da ne zaključe da ih tadašnja hrvatska Vlada nije trebala, a nije ni cijenila njihov doprinos pri stvaranju hrvatske diplomacije.

Za mene, osobu koja je provela više od 40 godina živeći i radeći u inozemstvu sve ovo bilo je teško shvatljivo. Kultura jednosmjerne lojalnosti onih na vlasti usprkos naglašavanoj brizi za hrvatskog čovjeka u njegovoj novoj državi bila je u najmanju ruku zbunjujuća. Kako na primjer razumjeti da su pojedini veleposlanici koji su ostali raditi u ministarstvu bili bez nekih vidljivih razloga lišeni svojih veleposlaničkih naslova, što se ne samo odražavalo na njihov društveni status već i na primanja? Sve je to podsjećalo je na jedan nebrižan odnos prema osobama koje su obavljale odgovorne dužnosti i koje su u ime predsjednika Republike Hrvatske zastupale državu u inozemstvu.

Vrijeme nam ne ide u prilog, pa se događaji iz naše nedavne prošlosti namjerno ili nenamjerno brzo zaboravljaju. Pored toga neki od naših kolega više nisu s nama. Na žalost otišli su iz našeg kruga, možemo reći, prerano. Ostaju tek uspomene medijskih, već navedenih stavova, pa se pamti više od onog što je opisivano kao loše nego ono što je bilo dobro, sve po onoj poznatoj da se dobar glas daleko čuje, a loš još dalje. Iz tih razloga skoro odmah po osnutku Kluba pokrenuo sam inicijativu po kojoj bi naši članovi, veleposlanici i generalni konzuli, putem predavanja opisali barem dio svojih djelovanja dok su zastupali državu. Planiralo se da predavanja budu napisana i tiskana u namjeri da se budućim povjesničarima hrvatske diplomacije dade slika iz prve ruke s kakvim su se problemima naši vrhunski diplomati susretali prije i odmah nakon međunarodnog priznanja naše Domovine.

Dakle, spremni smo sada predati u javnost prvih dvanaest ovakvih predavanja, odnosno pisanih radova, popraćenih s fotografijama koje vjerujem mnogi još nisu imali prilike vidjeti. Ovdje se ne radi o istovjetnim pristupima pri pi-

sanju, kako smo ih nazvali, uspomena već su to osobni zapisi sjećanja kako su ih veleposlanici doživjeli na svojim radnim mjestima u stranim zemljama.

S ovim prvim sveskom ne kanimo stati već vjerujemo da će pojavljivanje u javnosti ove zbirke radova dati poticaj i ostalim kolegama i novo izabranom Upravnom vijeću na čelu s predsjednikom HDK veleposlanikom Sergejem Morsanom da nastave s prikupljanjem i tiskanjem uspomena hrvatskih diplomata, naročito onih iz početka djelovanja hrvatske diplomacije. Mislim da je to vrlo važno naročito ako želimo doprinijeti pravednijem vrednovanju rada hrvatske diplomacije tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća.

Na kraju bih se želio zahvaliti svim autorima priloga te naročito članovima radne grupe veleposlanicama Gjuri Deželiću i Sergeju Morsanu, na čelu s veleposlanikom Đurom Vidmarovićem, koji su obavili velik i katkad težak posao u pripremi ovih radova za tisak.

Da je ova knjiga ugledala svjetlo dana zahvaljujemo suradnji koju su početkom 2008. godine uspostavili dekan Zagrebačke škole ekonomije i managementa dr. Đuro Njavro i predsjednik Hrvatskog diplomatskog kluba veleposlanik Sergej I. Morsan.

Tvrtko Andrija Mursalo FIMMM, veleposlanik n.d.
osnivač i prvi predsjednik Hrvatskog diplomatskog kluba

Zagreb 25. travnja 2008.